

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 25Co/87/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4121203068
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 11. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Lýdia Gálisová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2023:4121203068.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Lýdie Gálisovej a členiek senátu JUDr. Márie Malíkovej a JUDr. Sone Vackovej, v spore žalobkyne: A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom XXX XX C., D. E. XXX/X, zastúpenej : JUDr. Pavol Gráčik, advokát so sídlom 949 01 Nitra, Farská 40, proti žalovaným: v 1. rade B. F., nar.XX.XX.XXXX, trvale bytom 949 01 C., G. H. XXXX/XX, zastúpenej: JUDr. Stanislav Pavol, PhD., advokát so sídlom Bratislava, Šancová 58, v 2. rade I. I. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom K. L. XX, C., o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Nitra 18. októbra 2022 pod č.k.17C/9/2021-548 takto

rozhodol:

- I. Odvolací súd v II. výroku rozhodnutia, ktorým bol zamietnutý návrh na prerušenie konania z r u š u j e .
- II. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie p o t v r d z u j e .
- III. Žalovaná v 1. rade a žalovaný v 2. rade majú voči žalobkyni nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1.1.Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie rozhodol:

- I. Súd žalobu zamietla.
 - II. Súd návrh na prerušenie konania zamietla.
 - III. Súd návrh na nariadenie neodkladného opatrenia voči žalovanému v 2 . rade došlého súdu dňa 19.3.2021 zamietla.
 - IV. Žalovanej v 1. rade a žalovanému v 2. rade sa priznáva náhrada trov konania v rozsahu 100 %, ktoré je povinná zaplatiť žalobkyňa.
 - V. O výške náhrady trov bude rozhodnuté po právoplatnosti rozsudku samostatným rozhodnutím.
- V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že žalobkyňa sa domáhala určenia neplatnosti kúpnej zmluvy uzavretej dňa 2. februára 2021 medzi žalovanou v 1. rade ako predávajúcou a žalovaným v 2. rade ako kupujúcim, podľa ktorej predmetom prevodu vlastníckeho práva boli nehnuteľnosti nachádzajúce sa v katastrálnom území M., zapísané na liste vlastníctva č. XXXX, podľa ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka, z dôvodu jej rozporu s dobrými mravmi a preto právne neúčinná.

1.2. Z vykonaného dokazovania dospel k záveru nespornosti, že žalobkyňa a žalovaná v prvom rade uzavreli dňa 17.10.2018 kúpnu zmluvu, predmetom ktorej boli nehnuteľnosti vedené katastrálnym odborom Okresného úradu Nitra, okres C. L. C., katastrálne územie M., nehnuteľnosti zapísané na LV číslo XXXX ako parcela registra C- záhrada a parcela číslo XXXX o výmere 266 m², parcela registra C- zastavaná plocha a nádvorie s parcelným číslom XXXX o výmere 288 m², stavba - rodinný dom so súpisným číslom XXXX (druh stavby 10-rodinný dom) nachádzajúci sa na pozemku s parcelným číslom XXXX (č.l.405).

Žalovaná v prvom rade bola výlučnou vlastníčkou predmetných nehnuteľností. Listom zo dňa 30.10.2019 žiadala o blokáciu vkladu vlastníckeho práva z dôvodu, že došlo k právoplatnému odstúpeniu od kúpnej zmluvy z dôvodu riadneho nesplateniu úveru. Zároveň žiadala, aby katastrálny odbor nepovolil vklad kúpnej zmluvy. Okresný úrad Nitra, katastrálny odbor vydal dňa 31.10.2019 rozhodnutie pod číslom V 9127/2019, na základe ktorého prerušil konanie o návrhu na vklad práva do katastra nehnuteľností do vyriešenia predbežnej otázky, ukončenie súdneho konania vedeného na Okresnom súde pod spisovou značkou 36C/84/2019.

Pod spisovou značkou 36C/84/2019 sa viedlo konanie vo veci určenia, že odstúpenie od kúpnej zmluvy zo dňa 17.10.2018 je platné. Konanie bolo zastavené uznesením zo dňa 9.1.2020 z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku za podanú žalobu.

Rozhodnutím vydaným Okresným úradom Nitra, katastrálny odbor zo dňa 30.07.2020 pod spisovou značkou V 9127/2019-30 bolo konanie o návrhu na vklad práva do katastra nehnuteľností prerušené do vyriešenia predbežnej otázky, ktorou je zistenie, či kupujúca pani A. B. - žalobkyňa spochybňuje alebo nespochybňuje platnosť odstúpenia B. F.- žalovanej v 1. rade od kúpnej zmluvy zo dňa 17.10.2018. Okresný úrad Nitra vyzval listom zo dňa 30.07.2020 žalobkyňu, aby v lehote 30 dní odo dňa doručenia výzvy podala na súd príslušnú žalobu a jej podanie správne orgánu preukázala. Predmetná výzva jej bola doručená riadne 11.08.2020.

Okresný úrad Nitra, katastrálny odbor rozhodnutím zo dňa 28.09.2020 pod spisovou značkou V 9127/2019- 38, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 27.01.2021 zastavil konanie o vklad práva do katastra nehnuteľností z dôvodu, že účastník konania, predávajúca B. F. odstúpila od zmluvy pred vydaním rozhodnutia o návrhu na vklad. Účastník konania kupujúca A. B. podaním žaloby na príslušný súd nespochybnila platnosť odstúpenia od zmluvy a z toho dôvodu došlo k zastaveniu predmetného konania. Voči rozhodnutiu bolo podané riadne odvolanie. Okresný úrad Nitra, odbor opravných prostriedkov referát katastra nehnuteľností rozhodnutím zo dňa 15. januára 2021 VO/7/2020-2/BR odvolanie A. B. zamietol a potvrdil rozhodnutie Okresného úradu Nitra, katastrálny odbor, V XXXX/XXXX-XX zo dňa 28.09.2020 o zastavení konania o návrhu na vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností na základe kúpnej zmluvy zo dňa 17.10.2018 uzavretej medzi predávajúcou B. F. a kupujúcom A. B..

Žalobkyňa podala dňa 15.02.2021 žalobu o určenie neplatnosti odstúpenia od kúpnej zmluvy s návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia, predmetné konanie sa vedie na tunajšom súde pod sp. zn. 18C/7/2021.

Súd prvej inštancie rozsudkom sp. zn.18C7/2021 zo dňa 11.07.2022 žalobu zamietol z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu na danom určení a nezaoberal sa meritom veci. Nebolo sporné, že žalovaná v 1.rade uzavrela dňa 02.02.2021 ako predávajúca kúpnu zmluvu so žalovaným v 2. rade ako kupujúcim, predmetom kúpnej zmluvy boli sporné nehnuteľnosti. Vklad kúpnej zmluvy bol povolený dňa 03.03.2021 a týmto dňom táto kúpna zmluva nadobudla právoplatnosť, vlastníkom sporných nehnuteľností sa stal žalovaný v 2. rade.

1.3. Na zistený skutkový stav súd prvej inštancie aplikoval § 137 CSP písmena c), d), § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka, § 39 Občianskeho zákonníka, § 164, § 163 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP) a dospel k záveru absencie naliehavého právneho záujmu o určenie neplatnosti právneho úkonu, určenie neplatnosti kúpnej zmluvy a z toho dôvodu nerozhodoval o prerušení konania.

1.4. Uvedol, že žalobkyňa sa domáhala určenia, že kúpna zmluva uzavretá dňa XX.XX.XXXX medzi žalovanou v 1. rade a žalovaným v 2. rade je neplatná. Právny zástupca žalobkyne tvrdil, že pri žalobe podľa § 137 písm. d) CSP sa neskúma naliehavý právny záujem a preto v súlade s predmetným ustanovením nepreukazuje.

Súd prvej inštancie uviedol, že naliehavý právny záujem musí žalobca preukázať, je povinný uviesť v žalobe skutkové tvrdenia o tom, že naliehavý právny záujem je daný a na preukázanie týchto tvrdení je povinný navrhnúť dôkazy. Naliehavý právny záujem je súčasťou žalobného nároku. Rozhodnutie o právnom záujme, o tom, či je alebo nie je daný, je meritórne. Absencia naliehavého právneho záujmu je dôvodom zamietnutia žaloby (tak, ako bola dlhodobo zaužívaná prax súdom za účinnosti OSP), nie je dôvodom pre odmietnutie žaloby, aj za účinnosti CSP. Žalobca nemá povinnosť preukazovať naliehavý právny záujem na určení (ne)existencie práva, ak právny záujem vyplýva z osobitného predpisu. V takom prípade žalobca nemá ani povinnosť uviesť v žalobe tvrdenia, že naliehavý právny záujem je daný. Právny záujem na určení práva vyplýva z právneho predpisu, ak právny predpis určitú osobu oprávňuje alebo jej ukladá podať bližšie špecifikovanú určovaciu žalobu. Oprávnenie podať takúto určovaciu žalobu

zakladá nevyvrátiteľnú domnienku, že právny záujem žalobcu je daný. Právny zástupca žalobkyne tvrdil, že si predmetný nárok uplatňuje podľa § 137 písmeno d) CSP.

Zmluvy a iné právne úkony, ich existencia, platnosť či neplatnosť sú právnymi skutočnosťami (§ 2 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Určenie existencie právnej skutočnosti (napr. že právny úkon je neplatný) odporuje vo svojej podstate zásade, že súd má určiť aktuálny právny stav. Pri určení právnej skutočnosti hovorí rozsudok o tom, čo bolo v minulosti, nie však nevyhnutne o tom, čo je v prítomnosti. Preto napr. výrok rozsudku, že kúpna zmluva je neplatná, nemá výpovednú hodnotu, či je v čase jeho vyhlásenia vlastníkom veci žalobca alebo niekto iný. Nová právna úprava Civilného sporového poriadku pripúšťa žalobu na určenie právnej skutočnosti iba za predpokladu, že tak vyplýva z právneho predpisu (najmä z hmotného práva).

Ak bol zápis vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností na kupujúceho vykonaný na základe neplatnej zmluvy, predávajúci môže žalovať kupujúceho, že je vlastníkom nehnuteľnosti (žaloba na určenie práva). Predávajúci nemá k dispozícii žalobu o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy (takáto žaloba z osobitného právneho predpisu nevyplýva). Žalobný návrh znejúci na určenie právnej skutočnosti, ktorý z osobitného predpisu nevyplýva, je potrebné považovať za nedôvodný. V niektorých prípadoch hmotné právo (osobitný predpis) pripúšťa žaloby na určenie právnej skutočnosti, ktorou je neplatnosť (prípadne neúčinnosť) právneho úkonu alebo neplatnosť konania. Pri uvedených žalobách z konkrétneho hmotnoprávneho vzťahu vyplýva logický dôvod, prečo je potrebné, aby súd určil právnu skutočnosť (ako minulú udalosť).

Dôvodom je väčšinou to, že rozhodnutie súdu je osobitnou podmienkou, že sa na právny úkon hľadí ako na neplatný. Ide tu o výnimky zo všeobecného pravidla, že relatívnej neplatnosti právneho úkonu sa postačí dovoliť bez ingerencie súdu. Povinnosťou súdu pri skúmaní naliehavého právneho záujmu je posúdiť, či určovací žalobný návrh je vhodným a správne zvoleným nástrojom ochrany jeho práva, t. j. ak neistotu žalobcu v právnom vzťahu je možné odstrániť navrhovaným určovacím výrokom (tu ide predovšetkým o prípady, kedy určovací výrok vytvorí pevný právny základ vzťahu medzi stranami sporu, ktorým sa predíde prípadným sporom o splnenie povinnosti). Naliehavý právny záujem na určovacej žalobe nie je daný vtedy, ak by požadované určenie viedlo len k zbytočnému rozmnožovaniu sporov. Tu ide predovšetkým o prípady, kedy sa žalobca domáha žalobou určenia neplatnosti právneho úkonu s tým, aby následne mohol podať žalobu na plnenie (napr. žalobu na vydanie bezdôvodného obohatenia alebo žalobu na náhradu škody) alebo inú určovaciu žalobu (napr. žalobu o určenie vlastníckeho práva). Určovacia žaloba je tak neprípustná vtedy, ak rozhodnutie o merite sporu by predstavovalo len rozhodnutie o predbežnej otázke podstatnej pre rozhodnutie iného (žalobcom následne iniciovaného) súdneho sporu (Najvyšší súd SR sp. zn. 1 Cdo 143/2018 z 30. októbra 2019, sp. zn. 3 Cdo 240/2006, 1 Cdo 13/2010, 3 Cdo 56/2011, 1 Cdo324/2014, 3 Cdo 887/2015, 5 Cdo 345/2015, 8 Cdo 26/2016).

1.5. Na základe vykonaného dokazovania mal za preukázané, že žalobkyňa nepreukázala naliehavý právny záujem na požadovanom určení, žaloba nie je dôvodná, preto ju zamietol. Nezaoberal sa ňou vo veci samej. Žalobkyňa sa predmetnou žalobou domáhala určenia právnej skutočnosti, že kúpna zmluva uzavretá dňa 02.02.2021 medzi žalovanou v 1. rade a žalovaným v 2. rade je neplatná, nebola jej účastníčkou, respektíve zmluvnou stranou predmetnej kúpnej zmluvy. Vyhovením žalobe by sa jej postavenie nezmenilo. Ak by jej vyhovel a určil, že kúpna zmluva zo dňa 02.02.2021 je neplatná, kataster by v prípade kladného rozhodnutia zapísal právny stav pred napadnutou neplatnou zmluvou. Žalovaná v 1. rade by sa stala opätovne výlučnou vlastníčkou spornej nehnuteľnosti, čo by spornú situáciu v danej veci nevyriešilo a musela by nasledovať ďalšia žaloba, nakoľko žalobkyňa má záujem preukázať, že odstúpenie od kúpnej zmluvy, ktorú uzavrela so žalovanou v 1. rade je neplatné, čím by sa kúpna zmluva, ktorú uzavrela so žalovanou v 1. rade stala platná a ona by bola opätovne výlučnou vlastníčkou spornej nehnuteľnosti. Podanou žalobou o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy, by nebola odstránená neistota žalobkyne, išlo by len o rozhodnutie o predbežnej otázke podstatnej pre rozhodnutie iného žalobkyňou následne iniciovaného súdneho sporu, ktoré by muselo nasledovať. Žalobkyňa podala dňa 15.02.2021 žalobu o určenie neplatnosti odstúpenia od kúpnej zmluvy, ktorú so žalovanou v 1. rade uzavrela a to dňa 17.10.2018, žaloba sa vedie na pod spisovou značkou 18C/7/2021. Vo veci bolo rozhodnuté zamietnutím žaloby pre nedostatok naliehavého právneho záujmu na danom určení.

1.6. V časti zamietnutia návrhu na prerušenie konania uviedol, návrh žalobkyne na prerušenie konania až do právoplatného skončenia konania vedeného pod spisovou značkou 18C/7/2021 nie je dôvodné, pretože aj v prípade akéhokoľvek rozhodnutia v predmetnej veci toto konanie nemá žiadny zásadný význam na určenie neplatnosti kúpnej zmluvy. Aj po rozhodnutí súdu prvej inštancie v konaní vedenom pod spisovou značkou 18C/7/2021, by žaloba o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy nemala žiadny

význam, pretože takto zvolený prostriedok na ochranu jej práva nie je vhodne zvolený a takýmto petitom (žalobou) sa jej neistota neodstráni.

1.7. Konštatoval, že žalobkyňa mala možnosť domáhať sa ochrany svojich práv iným procesným spôsobom (v zmysle Občianskeho zákonníka), ktorý nie je povinný špecifikovať, pretože by nešlo o procesné poučenie. Žalobkyňou zvolená forma ochrany práva nevytvorí pre ňu pevný právny základ a vo vzťahu k jej postaveniu ako kupujúcej by muselo nasledovať ďalšie konanie o plnenie, teda takýmto určením by sa nepredišlo ďalším sporom.

1.8. Žalobkyňa sa v priebehu konania domáhala vydania ďalšieho neodkladného opatrenia, ktorým žiadala uložiť žalovanému v 2. rade povinnosť zdržať sa akéhokoľvek konania smerujúceho k scudzeniu nehnuteľností nachádzajúce sa v katastrálnom území M., zapísané na liste vlastníctva č. XXXX a to pozemky registra „C“ parc. č. XXXX, záhrada o výmere 266m², parc. č. XXXX zastavaná plocha a nádvorie o výmere 288m², stavba - rodinný dom so súpisným číslom XXXX, nachádzajúci sa na pozemku č. XXXX a to až do právoplatného skončenia tohto konania. Po preskúmaní obsahu návrhu a jeho príloh dospel k záveru, že návrh žalobkyne na nariadenie neodkladného opatrenia nebol podaný dôvodne, neboli osvedčené také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali naliehavosť a potrebu bezodkladnej úpravy pomerov medzi žalobkyňou a žalovaným v 2. rade formou požadovaného neodkladného opatrenia. Preto návrh na vydanie neodkladného opatrenia v celom rozsahu zamietol.

1.9. O trovách konania rozhodol podľa § 262 ods. 1 ,2 , § 255 ods. 1 CSP a žalovaným v 1. a 2. rade v spore úspešným, priznal plnú náhradu trov konania voči žalobcovi.

2.1. Žalobkyňa podala proti rozsudku odvolanie rozsudku v celom jeho rozsahu podľa § 365 ods. 1 písm. b) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov , že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces, § 365 ods. 1 písm. d) CSP, ktorým je skutočnosť, že konanie iná inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, § 365 ods. 1 písm. f) CSP, ktorým je skutočnosť, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam; § 365 ods. 1 písm. h) CSP, ktorým je skutočnosť, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

2.2. Namietala oneskorené rozhodnutie o návrhu na vydanie neodkladného opatrenia.

2.3. Nesúhlasila s názorom súdu prvej inštancie o nedostatku naliehavého právneho záujmu na danom určení a dôvodmi rozhodnutia. Uviedla, že z jej neznámych dôvodov vychádzal zo situácie, kedy by mala po rozhodnutí ešte podávať ďalšiu žalobu smerujúcu k určeniu neplatnosti odstúpenia od kúpnej zmluvy, a následne uviedol, že žalobu podala. Z vyjadrenia súdu vyplýva, že otázka určenia neplatnosti kúpnej zmluvy je otázkou predbežnou pre rozhodnutie iného, následne iniciovaného súdneho sporu. Neuviedol, aké následné iné konanie, než konanie, ktorým som sa domáhala určenia neplatnosti odstúpenia od kúpnej zmluvy, malo byť z jej strany iniciované. Rovnako neurčito sa vyjadril v bode 32 rozsudku, kde len všeobecne poukazuje, že mala možnosť domáhať sa ochrany svojich práv iným procesným spôsobom ,všeobecne poukázal na hmotnoprávny predpis - Občiansky zákonník. Nebolo však špecifikované, o aký iný procesný spôsob sa malo jednať, resp. akým ustanovením Občianskeho zákonníka som sa mala riadiť pri ochrane svojich práv.

Na obranu svojho postupu uviedla, že so žalovanou v I. rade podpísala kúpnu zmluvu dňa 17.10.2018. Počas vkladového konania, ktoré bolo iniciované na základe zmluvy, bolo katastrálnemu odboru Okresného úradu Nitra doručené zo strany žalovanej v I. rade oznámenie o odstúpení od kúpnej zmluvy. Vkladové konanie bolo najskôr prerušené a následne zastavené. Vlastnícke právo na jej osobu nikdy doposiaľ neprešlo, hoci mala so žalovanou v I. rade riadne uzatvorenú kúpnu zmluvu, ktorá bola platná a nebol žiadny dôvod na odstúpenie od zmluvy. Iniciovala konanie o určenie neplatnosti odstúpenia od kúpnej zmluvy zo dňa 17.10.2018, ktorá bola uzatvorená medzi mnou a žalovanou v 1. rade. Je pravdou, že súd sa s touto skutočnosťou do určitej miery zapodieval v znení napadnutého rozsudku, avšak nedostatočne a nesprávne. Nekriticky prihliadol na to, že žaloba o určenie neplatnosti odstúpenia od kúpnej zmluvy zo dňa 17.10.2018, ktoré bolo vedené Okresným súdom Nitra pod sp. zn. 18C/7/2021, bola zamietnutá z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu. Nezvážil, aké

dôsledky pre toto konanie (17C/9/2021) by mohlo mať rozhodnutie odvolacieho súdu podanom odvolaní proti rozsudku Okresného súdu Nitra, sp. zn. 18C/7/2021, ktorého výsledkom by bolo v konečnom dôsledku určenie neplatnosti odstúpenia od kúpnej zmluvy zo dňa 17.10.2018. Takýto výsledok by mal za následok, že kúpna zmluva zo dňa 17.10.2018, by bola plne vkladuschopná. Iného výsledku, než toho, že by sa obnovil stav, kedy by bola ako výlučná vlastníčka sporných nehnuteľností zapísaná žalovaná v 1. rade, sa domáhať ani nemohla, pretože jej nikdy nesvedčilo vlastnícke práva k sporným nehnuteľnostiam. Vecnoprávne účinky kúpnej zmluvy zo dňa 17.10.2018 zatiaľ nenastali. Práve s ohľadom na uvedené skutočnosti sú ňou podané žaloby (ktorými bolo iniciované jednak konanie vedené pod sp. zn. 18C/7/2021, ako aj konanie vedené pod sp. zn. 17C/9/2021) jediným možným riešením vzniknutej situácie. Súd prvej inštancie sa mal zaoberať uvedenou argumentáciou ohľadom toho, že žalovaný v 2. rade nemohol byť dobromyseľný pri nadobúdaní vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam. Uvedené tvrdenie odôvodnila poukazom na to, že nadväzne na iniciovanie konania vedeného Okresným súdom Nitra pod sp. zn. 18C/7/2021, predmetom ktorého je určenie neplatnosti odstúpenia od kúpnej zmluvy, o tejto skutočnosti informovala katastrálny odbor Okresného úradu Nitra, ktorý požiadala o zapísanie informačnej poznámky o prebiehajúcom konaní na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 18C/7/2021 a žiadala ju zapísať na list vlastníctva č. XXXX. Návrh na zápis poznámky podala dňa 15.02.2021 o 09:39 hod. a bolo mu pridelené číslo P 228/21. Jej návrhu bolo vyhovené a na list vlastníctva č. XXXX, katastrálne územie M., bola zapísaná poznámka o začatí konaní a návrhu na vydanie neodkladného opatrenia. V nadväznosti na uvedenú poznámku došlo k prerušeniu vkladového konania V 836/2021 (išlo o vkladové konanie iniciované práve na základe kúpnej zmluvy zo dňa 02.02.2021, uzatvorenej medzi žalovanou B. F. ako predávajúcou a JUDr. Jozefom Veverkom, ako kupujúcim. Dôvodom prerušenia vkladového konania bola potreba vysporiadania sa s uvedenou poznámkou. Vysporiadať sa s ňou bolo potrebné v rámci znenia kúpnej zmluvy, ktorej platnosť napáda, vysporiadať sa s ňou boli povinné obe zmluvné strany (N. F. J. O. P. Q. F. J. X.P.). D. P. E. R. P. L. prerušení vkladového konania zo dňa 19.02.2021 doručované A. P. A., splnomocnenej za žalovanú v I. rade, žalovanému v 2. rade - JUDr. I. J.. Podľa doručky, ktorá preukazuje doručenie tohto rozhodnutia JUDr. Jozefovi Veverkovi, rozhodnutie bolo doručené dňa 01.03.2021, predtým, než bol v jeho prospech povolený vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností. Preto nemôže byť ani dobromyseľný v tom, že nadobudol vlastnícke právo od vlastníka nehnuteľnosti - žalovanej v I. rade, keďže sa údaj o jej vlastníckom práve stal pochybným, resp. sporným okamihom podania žaloby o určenie neplatnosti odstúpenia od kúpnej zmluvy zo dňa 17.10.2018 na Okresný súd Nitra, ktorá skutočnosť bola a stále aj je obsahom informačnej poznámky zapísanej na LV č. XXXX, k.ú. M..

2.4. Namietala zamietnutie návrhu na prerušenie konania do právoplatného skončenia konania vedeného Okresným súdom Nitra pod sp. zn. 18C/7/2021, nakoľko ak by sa preukázala neplatnosť odstúpenia od kúpnej zmluvy, ktorá ne/platnosť bola predmetom konania pod sp. zn. 18C/7/2021, potom by bolo potrebné prihliadnuť na absenciu dobromyseľnosti u žalovaného v 2. rade.

2.5. Nesúhlasila s názorom súdu prvej inštancie, že konanie vedené pod sp. zn. 17C/9/2021 nemá žiadny význam, nakoľko to, čo je predmetom tohto konania, malo byť ako predbežná otázka vyriešená v konaní vedenom pod sp. zn. 18C/7/2021. V konaní vedenom pod sp. zn. 18C/7/2021 bolo však súdom prezentované, že by to malo byť práve naopak, to zn. že v konaní vedenom pod sp. zn. 17C/9/2021 by mala byť ako predbežná otázka vyriešená neplatnosť odstúpenia od kúpnej zmluvy, ktorá otázka bola predmetom konania vedeného Okresným súdom Nitra pod sp. zn. I 18C/7/2021. Uvedený záver síce nie je premietnutý do znenia rozsudku sp. zn. 18C/7/2021, avšak bol prezentovaný na pojednávaniach uskutočnených v rámci konania vedeného pod sp. zn. 18C/7/2021. Rovnako sa vyjadrila aj v rámci odvolania proti rozsudku vydanému v konaní 18C/7/2021.

2.6. Ďalej uviedla, že dôkladne preukázala obavu z možnej dispozície s predmetnými nehnuteľnosťami, jej návrh na nariadenie neodkladného opatrenia bol dôvodný a malo mu byť vyhovené. Nesúhlasila s odôvodnením nepreukázania konania žalovaného v 2. rade s nakladaním nehnuteľnosti. Nemožno ju zaťažovať procesnými povinnosťami, ktoré nie je spôsobilá splniť z objektívnych dôvodov. Najmä pri neodkladných opatreniach, ktorými majú byť obmedzené určité dispozičné úkony, nemôže súd v tomto štádiu procesu vyžadovať dôsledné preukázanie úmyslu osoby, proti ktorej má neodkladné opatrenie smerovať. Úmysel, ako bezprostredný vnútorný vzťah osoby k určitému právnomu následku, je za daných okolností osvedčiteľný iba vo výnimočných prípadoch a s nepomernými ťažkosťami. Takáto požiadavka by mohla mať ad absurdum za následok, že neodkladné opatrenie s preventívnym účinkom nemožno dosiahnuť.

2.7. Vo vzťahu k výrokom č. I. II. a III. uviedla, že súd v rámci znenia svojho rozhodnutia uviedol, že mala možnosť domáhať sa ochrany svojich práv iným spôsobom, neuviedol, akým. Toto tvrdenie je nepreskúmateľné.

2.8. V závere namietala, že rozhodnutie súdu je značne zmätočné v otázke, či mal byť naplnený naliehavý právny záujem alebo nie, resp. či podanie takejto žaloby vyplýva z osobitného predpisu. Súd na strane 10, v bode 31 rozsudku uviedol, že nepreukázala naliehavý právny záujem na požadovanom určení, preto ju zamietol. V bode 32 uvádzal, že v tomto prípade ide o žalobu podľa ustanovenia § 137 písm. d) CSP, preto platí, že žaloba je prípustná ak jej podanie vyplýva z osobitného predpisu. Tým, že sa zamýšľal aj nad existenciou naliehavého právneho záujmu a zaoberal sa aj možnosťou podania žaloby na určenie právnej skutočnosti vyplývajúcej z osobitného predpisu, vniesol do rozsudku značnú zmätočnosť.

2.9. Namietala nepreskúmateľnosť rozhodnutia. Uviedla, že v prvom rade malo prísť k prerušeniu konania do právoplatného skončenia konania vedeného Okresným súdom Nitra pod sp. zn. 18C/7/2021, nakoľko až v prípade úspešného ukončenia konania vedeného Okresným súdom Nitra pod sp. zn. 18C/7/2021 bude potrebné zaoberať sa otázkou ne/platnosti kúpnej zmluvy uzatvorenej medzi žalovanou v 1. rade a žalovaným v 2. rade.

Žiadala, aby Krajský súd v Nitre rozsudok Okresného súdu Nitra zo dňa 18.10.2022, pod č. k. 17C/9/2021 - 548, v napadnutej časti zrušil v zmysle ustanovenia § 389 ods. 1 písm. b) a c) CSP a zároveň aby v zmysle ustanovenia § 391 ods. 1 CSP vec vrátil Okresnému súdu Nitra na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Alternatívne aby zrušil napadnutý rozsudok len v časti výroku č. I, IV a V a v tejto časti vrátil vec prvostupňovému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie a aby zmenil napadnutý rozsudok v časti výrokov č. II a III tak, že preruší konanie vedené Okresným súdom Nitra pod sp. zn. 17C/9/2021 do právoplatného skončenia konania vedeného Okresným súdom Nitra pod sp. zn. 18C/7/2021 a zároveň aby nariadil neodkladné opatrenie .

3. Žalovaní sa k odvolaniu písomne nevyjadrili.

4. Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku, zákon číslo 160/2015 Z.z., účinný od 01. 07. 2016, ďalej len „CSP“), po preskúmaní napadnutého rozsudku, konania, ktoré mu predchádzalo a odvolania žalobkyne podľa § 363 a § 365 ods. 1 CSP, sú viazaný dôvodmi a rozsahom tohto odvolania (§ 379, § 380 ods. 1 CSP), skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie podľa § 383 CSP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP, dospel k záveru, že odvolanie nie je opodstatnené a dôvodné, preto napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

Podľa § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Podľa ods. 2 tohto ustanovenia, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Ustanovením § 387 CSP je odvolaciemu súdu daná možnosť vypracovania tzv. skráteného odôvodnenia rozhodnutia. Možnosť vypracovania takéhoto odôvodnenia je podmienená tým, že odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožní s dôvodmi rozhodnutia súdu prvej inštancie a to po skutkovej ako aj právnej stránke; ak sa odvolací súd čo i len čiastočne nestotožní s týmito závermi, neprichádza do úvahy vypracovanie skráteného odôvodnenia. Môže síce doplniť dôvody uvedené v rozhodnutí súdu prvej inštancie, toto doplnenie však nemôže byť v rozpore so závermi súdu prvej inštancie, môže ho iba dopĺňať v tom zmysle, že závery odvolacieho súdu iba podporia odôvodnenie súdu prvej inštancie. Odvolací súd musí odpovedať na podstatné a právne dôvody odvolania a nemôže sa obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia doplniť ďalšie dôvody.

5. Odvolací súd v zmysle § 380 ods. 1 CSP, viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania, sa plne stotožnil s rozhodnutím súdu prvej inštancie, nakoľko bola jeho argumentácia vecne správna, objektívna, presvedčivá a v neposlednom rade v súlade s judikatúrou Najvyššieho súdu SR. Prieskumná činnosť

odvolacieho súdu zahŕňa tak hmotnoprávnu, ako aj procesnoprávnu oblasť. Odvolací súd musí preto preskúmať nielen zákonnosť rozhodnutia so zreteľom k hmotnému právu, ale tiež zákonnosť konania, z ktorého napadnuté konanie vzišlo. Pri rozhodovaní odvolacieho súdu o odvolaní proti napadnutému rozsudku je odvolací súd viazaný ako rozsahom odvolania, tak aj dôvodmi podaného odvolania (ktoré strana môže meniť a dopĺňať len do uplynutia odvolacej lehoty). Odvolateľ v podanom odvolaní fakticky svojím dispozičným úkonom vymedzuje nielen rozsah, ale aj dôvody preskúmvacej činnosti odvolacieho súdu. Ustanovenie § 380 ods. 2 CSP vymedzuje výnimky, kedy odvolací súd nie je viazaný rozsahom podaného odvolania. Ide o výnimky len vo vzťahu k rozsahu podaného odvolania, pričom dôvodmi podaného odvolania je odvolací súd viazaný vždy. Na vady konania pred súdom prvého stupňa príhľadne odvolací súd len vtedy, ak mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. To znamená, že pokiaľ sa v konaní pred súdom prvého stupňa síce vyskytli vady, ale ktoré nemali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, potom odvolací súd na tieto vady neprihľadne.

6. V danej veci odvolací súd preskúmaním napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo, nezistil žiadne vady, ktoré by mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Odvolací súd, rozhodujúc o odvolaní, viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania žalobkyne, preskúmal v danej veci tak napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie, konanie, ktoré mu predchádzalo a tiež dôvody odvolania a skonštatoval, že súd prvej inštancie vykonal dostatočné dokazovanie, jednotlivé dôkazy vyhodnotil a na ich závere vec aj správne právne posúdil. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská strán sporu k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávaný prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijaté právne závery primerane vysvetlil. Z odôvodnenia jeho rozhodnutia nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Samotný fakt, že žalovaná sa s dôvodmi uvedenými v rozhodnutí súdu prvého stupňa nestotožňuje, neznamená, že jeho zdôvodnenie nezodpovedá požiadavkám, ktoré na túto časť rozhodnutia kladie vyššie citované zákonné ustanovenie. Súd prvej inštancie totiž zrozumiteľným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré žalobu zamietol. Odvolací súd sa s týmto odôvodnením v plnom rozsahu stotožnil a preto na správnosť týchto dôvodov ďalej, podľa § 387 ods. 2 CSP, iba poukazuje.

7. Žalobkyňa podala odvolanie v časti zamietnutia návrhu na prerušenie konania do právoplatného skončenia konania vedeného na Okresnom súde Nitra pod sp.zn. 18C/7/2021. Odvolanie podala 03.02.2023. Krajský súd v Nitre rozsudkom zo dňa 08.03.2023 pod č.k. 25Co/105/2022-202 potvrdil rozsudok Okresného súdu Nitra zo dňa 11.07. 2022 pod č.k. 18C/7/2021-164. Predmetom konania bolo určenie neplatnosti odstúpenia od zmluvy. Žaloba bola zamietnutá pre nedostatok naliehavého právneho záujmu na danom určení. Vec je právoplatne skončená. Odvolací súd z toho dôvodu rozsudok súdu prvej inštancie v časti zamietnutia návrhu na prerušenie konania konania do právoplatného skončenia konania vedeného pod sp.zn. 18C/7/2021 zrušil podľa § 389 ods.1 písm. d) CSP, pretože zanikli dôvody, pre ktoré by malo byť vydané.

8. Odvolací súd je podľa § 387 ods. 3 CSP povinný v odvolacom rozhodnutí vyjadriť sa k podstatným skutočnostiam, uvádzaných v podanom odvolaní.

9. Odvolací súd je viazaný obsahom a rozsahom odvolania (§379, § 380 CSP). Žalovaná namietala nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie v časti zdôvodnenia nedostatku naliehavého právneho záujmu na danom určení, či súd prvej inštancie tento nedostatok posúdil podľa § 137 písm. c) alebo d) CSP, nesprávny procesný postup, ktorým jej znemožnil uskutočňovanie jej patriacich procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces, inú vadu konania majúcu za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, nesprávne skutkové zistenia , nesprávne právne posúdenie veci.

10. Nepreskúmateľnosť rozhodnutia videla v neuvedení, čoho sa mala podanou žalobou domáhať. Súd prvej inštancie správne uviedol, že nie je jeho povinnosťou poučovať stranu o hmotnom práve. ÚS SR v náleze II. ÚS 482/2021 zo dňa 1.6.2022 uviedol, že pokiaľ súd neuvedie, aký iný spôsob ochrany súd uprednostňuje pred určovací žalobou a z akého dôvodu, je jeho odôvodnenie nedostatočne odôvodnené. Uvedené nedostatočné odôvodnenie v tejto časti však nemá za následok správne zamietnutie žaloby pre nedostatok naliehavého právneho záujmu na danom určení.

11. Nepreskúmateľnosť rozsudku žalobkyňa videla v rozporoch aplikácie § 137 písm. c) d) CSP. Súd prvej inštancie v dôvodoch rozhodnutia uviedol, že žalobkyňa sa domáhala neplatnosti kúpnej zmluvy a naliehavý právny záujem na danom určení odvodzovala z ustanovenia § 137 písm. d) CSP.

Podľa § 137 písm. d) CSP, žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení právnej skutočnosti, ak to vyplýva z právneho predpisu.

Podľa § 137 písm. c) CSP žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem, naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak to vyplýva z osobitného predpisu.

12. Súd prvej inštancie v dôvodoch rozhodnutia v bode 30 sa zaoberal naliehavosťou preukázania naliehavého právneho záujmu podľa § 137 písm. c) CSP a uviedol, že naliehavosť právneho záujmu nie je daná, ak má žalobca k dispozícii iný spôsob ochrany tvrdeného práva. Ďalej uviedol, že žalobca nemá povinnosť preukazovať naliehavý právny záujem na určení (ne) existencie práva, ak právny záujem vyplýva z osobitného predpisu. Zmluvy a iné právne úkony, ich existencia, platnosť či neplatnosť sú právnymi skutočnosťami. Z uvedeného vyplýva, že posudzoval naliehavý právny záujem na danom určení podľa § 137 písm. c), d) CSP.

Žalobkyňa sa nedovolala naliehavého právneho záujmu na danom určení § 137 písm. d) CSP, pretože nevyplýva z osobitného predpisu.

13. Pri posudzovaní naliehavého právneho záujmu súdy skúmajú, či žalobca určovací výrok skutočne potrebuje a či tento určovací výrok je spôsobilý odstrániť stav právnej neistoty žalobcu. Účelom naliehavého právneho záujmu je pripustiť vecné prejednanie len takých určovacích žalôb, ktoré majú pre žalobcov význam, čím sa sleduje to, aby bola súdna ochrana poskytovaná rozumne. Skúmanie naliehavého právneho záujmu je otázka právna. Pokiaľ by súd poskytol ochranu a žalobkyne a pripustil by danosť naliehavého právneho záujmu na danom určení, vo veci samej by nebola úspešná. V zbierke súdnych rozhodnutí NS SR pod č. 87/2001 týkajúceho sa rozhodnutia NS SR 1 Cdo31/2000 najvyšší súd dospel k záveru, že ak predávajúci porušil zmluvnú povinnosť vyplývajúcu z kúpnej zmluvy, podľa ktorej v katastri nehnuteľnosti nebolo vložené vlastnícke právo a tú istú nehnuteľnosť ďalšou zmluvou prevedie na iného, nemá toto porušenie za následok neplatnosť v poradí druhej kúpnej zmluvy podľa § 39 Občianskeho zákonníka, podľa ktorej bol v katastri nehnuteľnosti povolený vklad vlastníckeho práva. Ten, kto bol poškodený dvojitém scudzením, má nárok na náhradu vzniknutej škody podľa všeobecných ustanovení o zodpovednosti za škodu. Ďalej uviedol, že v čase uzavretia zmluvy bola zmluvná voľnosť už obmedzená, lebo v tom čase nebolo právoplatne skončené konanie o vklad vlastníckeho práva v zmysle skoršej zmluvy, porušenie povinnosti ale nemá za následok neplatnosť nasledujúceho právneho úkonu, ktorým predávajúci previedol tú istú nehnuteľnosť na niekoho iného. Ak totiž bola scudzená nehnuteľnosť zmluvou viacerým subjektom alebo bola tá istá nehnuteľnosť prevádzaná 2 krát, stane sa jej vlastníkom ten, komu ako prvému bol povolený vklad vlastníckeho práva do katastre nehnuteľnosti.

14. Uvedené rozhodnutie vychádzalo zo skutkového stavu, kedy darca previedol nehnuteľnosť ďalšou kúpnu zmluvou v čase, kedy nedošlo ku vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľnosti, pretože návrh bol zamietnutý. Nenastali vecnoprávne účinky darovacej zmluvy, darca vlastnícke právo nestratil a obdarovaný nenadobudol.

Podľa názoru odvolacieho súdu je uvedené rozhodnutie je aplikovateľné na danú vec. K vkladu vlastníckeho práva v prospech žalobkyne nedošlo z dôvodu odstúpenia od zmluvy žalovanou, ktorá využila svoje oprávnenie odstúpenia od zmluvy. Žalobkyňa sa nikdy nestala vlastníčkou nehnuteľnosti, vlastníčkou zostala žalovaná, ktorá previedla nehnuteľnosť na žalovaného v 2. rade. Z platnej zmluvy vznikajú pre jej účastníkov obligačnoprávne účinky, t.j. obsah sa stáva pre účastníkov zmluvy rovnako a bezpodmienečne záväzným. Účinnosť zmluvy nenastáva súčasne so vznikom platnej zmluvy, pokiaľ zákon (§ 47 OZ) alebo dohoda strán neustanovuje inak. Rozhodnutie o povolení vkladu nie je rozhodnutím, s ktorým by zákon spájal vznik účinnosti zmluvy o prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnej veci. Účinky vkladu podľa § 133 ods. 2 OZ spočívajú v nadobudnutí vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, t.j. vecnoprávných následkov, nie obligačnoprávných následkov, ktoré nastali prijatím návrhu na uzavretie zmluvy.

15. Odvolací súd sa s dôvodmi rozhodnutia stotožnil. Žalobkyňa v konaní nepreukázala skutkové okolnosti vedúce k sporu medzi stranami o potrebe určiť žalovanú zmluvu za neplatnú, podaná žaloba teda nie je procesne vhodným nástrojom na odstránenie jej prezentovaného stavu jej právnej neistoty. Jej tvrdenie, že v prípade úspešnosti žaloby o neplatnosť odstúpenia od zmluvy by bola žalovaná zapísaná ako vlastníčka nehnuteľnosti a mohla by si dať zapísať vlastnícke právo na základe kúpnej zmluvy vôbec nezohľadňuje súčasne situáciu, že vlastníkom nehnuteľnosti je žalovaný v 2. rade. Konanie o neplatnosť odstúpenia od zmluvy je právoplatne skončené, súd žalobu zamietol pre nedostatok naliehavého právneho záujmu na danom určení. Žalobkyňa odvodzovala naliehavosť právneho záujmu práve konaním o neplatnosť odstúpenia od zmluvy, majúc za to, že vyhovením žalobe by sa jej právne postavenie zmenilo. Jej právne postavenie by sa nezmenilo. Nevyriešilo by jej vlastnícke právo.

16. Naliehavý právny záujem na určení neplatnosti kúpnej zmluvy nie je daný podľa § 137 písm. d) CSP, ako to správne uviedol súd prvej inštancie, pretože sa jedná o právnu skutočnosť, ktorá nevyplýva z právneho predpisu.

Pretože odvolací súd po tvrdil rozsudok súdu prvej inštancie pre nedostatok naliehavého právneho záujmu na danom určení, nemal dôvod sa vyjadrovať k ostatným odvolacím dôvodom žalobkyne.

17. Žalobkyňa podala odvolanie v zamietajúcej časti návrhu na vydanie neodkladného opatrenia. Uviedla, že dôkladne preukázala obavu z nožnej dispozície žalovaného v 2. rade nakladať s nehnuteľnosťami. Poukázala na doktrínálny výklad k potrebe preukazovania skutočností odôvodňujúcich potrebu neodkladnej úpravy pomerov.

Podľa § 324 ods. 1 CSP, pred začatím konania, počas konania a po jeho skončení súd môže na návrh nariadiť neodkladné opatrenie.

Podľa § 325 ods. 1 CSP, neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

Podľa § 326 ods. 1, 2 CSP v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia sa popri náležitostiach žaloby podľa § 132 uvedie opísanie rozhodujúcich skutočností odôvodňujúcich potrebu neodkladnej úpravy pomerov alebo obavu, že exekúcia bude ohrozená, opísanie skutočností hodnoverne osvedčujúcich dôvodnosť a trvanie nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana a musí byť z neho zrejmé, akého neodkladného opatrenia sa navrhovateľ domáha. K návrhu musí navrhovateľ pripojiť listiny, na ktoré sa odvoláva.

Podľa § 329 ods. 1 CSP, súd môže rozhodnúť o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia aj bez výsluchu a vyjadrenia strán a bez nariadenia pojednávania. Ak rozhoduje odvolací súd o odvolaní proti uzneseniu o zamietnutí neodkladného opatrenia, umožní sa protistrane vyjadriť k odvolaniu a k návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia.

Podľa § 329 ods. 2 CSP, pre neodkladné opatrenie je rozhodujúci stav v čase vydania uznesenia súdu prvej inštancie.

18. Zmyslom neodkladného opatrenia je dočasná úprava pomerov strán (nie s konečnou platnosťou), pričom musí byť poskytnutá ochrana a to tomu, kto o vydanie neodkladného opatrenia žiada tak v rámci ústavných a zákonných pravidiel, aj tomu, voči komu neodkladné opatrenie smeruje. Ochrana toho, proti komu má navrhované neodkladné opatrenie smerovať však nemôže dosiahnuť takú intenzitu, aby prakticky znemožnila ochranu oprávnených záujmov druhej strany, t. j. toho, kto o vydanie neodkladného opatrenia žiada. Neodkladným opatrením nie je prejedikovaný končený výsledok sporu, len sa ním zaisťuje, aby končené rozhodnutie mohlo mať vôbec reálny význam. Tam, kde dosiaľ nebolo vydané rozhodnutie treba, aby okrem skutočností, ktoré odôvodňujú obavu z ohrozenia exekúcie bolo tiež preukázané, alebo aspoň osvedčené (kumulatívne) že navrhovateľ má nárok, ktorý mu bude priznaný súdnym rozhodnutím. Z toho vyplýva, že zákonná úprava postupu pri neodkladných opatreniach vyžaduje, aby navrhovateľ súdu preukázal (osvedčil) jednak sám nárok a jednak, že je tu obava z ohrozenia výkonu súdneho rozhodnutia. Unesenie bremena tvrdenia a dôkazného bremena je nutné v každom sporovom konaní, teda aj v konaní o vydanie neodkladného opatrenia, smerujúce k osvedčeniu tých procesných a hmotnoprávných skutočností, ktorých pravdepodobnosť môže vyústiť do záveru a legálnosti (potrebe, naliehavosti, primeranosti) nariadenia neodkladného opatrenia. Z daného

vyplýva, že zákonná úprava postupu pri nariaďovaní neodkladných opatrení vyžaduje, aby navrhovateľ súdu preukázal (osvedčil) jednak sám nárok, a jednak, že je tu obava z ohrozenia výkonu súdneho rozhodnutia. Jednou z podmienok na vydanie neodkladného opatrenia na návrh strany je vecná súvislosť medzi navrhovaným neodkladným opatrením a právnym vzťahom, ktorý je alebo má byť predmetom konania vo veci samej. Z charakteru neodkladných opatrení vyplýva, že pred ich nariadením nemusí súd dodržať formálny postup určený na dokazovanie a zisťovať všetky skutočnosti na vydanie rozhodnutia vo veci samej. To však neznamená, že súd môže vydať neodkladné opatrenie len na základe tvrdení navrhovateľa, bez osvedčenia aspoň základných skutočností, ktoré by umožnili prijať záver o pravdepodobnosti nároku, ktorému sa má poskytnúť neodkladná ochrana a bez osvedčenia nebezpečenstva bezprostredne hroziacej ujmy.

19. Žalobkyňa odvolanie zdôvodnila preukázaním obavy nožnej dispozície s nehnuteľnosťou bližšie dôvody odvolania nezdôvodnila. Neodkladné opatrenie je inštitútom, ktorý nachádza uplatnenie v situáciách, kedy nemožno čakať na skončenie konania vo veci samej, ale je potrebné ešte pred meritórnym rozhodnutím (t.j. pred rozsudkom vo veci samej) prijať určité dočasné opatrenie, pretože sa javí byť danou hrozba, že konečné rozhodnutie, ktorým konanie skončí, nebude už mať pre vyriešený hmotnoprávny vzťah medzi stranami význam. Neodkladné opatrenie tak predstavuje procesný zabezpečovací prostriedok dočasného a provizórneho charakteru, ktorého účelom je zabezpečiť podmienky na poskytnutie reálnej, účinnej a efektívnej súdnej ochrany účastníkom konania, najmä z hľadiska zaručenia nerušeného rozhodovania vo veci samej.

20. Rozhodovanie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia v občianskom súdnom konaní treba považovať za integrálnu súčasť základného práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky. Zo zásady rovnosti účastníkov konania však nemožno vyvodzovať nejaký abstraktný postulát, že strany – bez zreteľa na ich postavenie a konkrétnu procesnú situáciu – musia v každej časti či druhu konania súčasne disponovať určitým procesným prostriedkom. V prípade niektorých procesných prostriedkov z ich povahy a účelu vyplýva, že ich uplatnenie má k dispozícii len jedna strana; tomu zodpovedá aj príslušná zákonná úprava. Tak tomu je aj v prípade návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, lebo cieľom tohto návrhu je dosiahnuť požadovanú dočasnú súdnu ochranu a v danom kontexte má právna úprava zaručiť účinnosť poskytnutej súdnej ochrany.

Pri nariaďovaní neodkladného opatrenia prevláda požiadavka rýchlosti nad požiadavkou úplnosti skutkových zistení. V dôsledku toho sa tu nezisťujú všetky tie skutočnosti, ktoré má mať súd zistené pred vydaním konečného rozhodnutia. Skutočnosti, z ktorých sa vyvodzuje dôvodnosť návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, nemusia byť preukázané dôkazmi. Zákon z tohto dôvodu ani nepredpokladá, že by pri rozhodovaní o neodkladnom opatrení mal súd vykonávať dokazovanie. Pre nariadenie neodkladného opatrenia je postačujúce, pokiaľ sú okolnosti, z ktorých sa vyvodzuje opodstatnenosť návrhu na toto dočasné opatrenie, aspoň osvedčené. Miera osvedčenia sa riadi danou situáciou, najmä naliehavosťou jej riešenia. Podľa právneho názoru odvolacieho súdu tomu zodpovedal procesný súdu prvej inštancie a odvolací dôvod žalobkyne spočívajúci v preukázaní obavy z nožnej dispozície žalovaným v 2. rade nemal za osvedčený. Preto dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

21. Pre vydanie neodkladného opatrenia je rozhodujúci stav v čase vydania rozhodnutia súdu prvej inštancie. Pre odvolacie konanie je relevantný stav v čase vydania uznesenia súdu prvej inštancie, čo však neznamená, že nemôže zopakovať alebo doplniť dokazovanie v zmysle § 384 CSP. Vylúčené je však to, aby svoje rozhodnutie založil na skutočnostiach, ktoré nastali až po vydaní napadnutého uznesenia. Na tieto skutočnosti neprihliada.

Vlastníckeho práva k nehnuteľnosti upravuje nadobudnutie vlastníctva nehnuteľnej veci nie dňom určeným v zmluve, ale dňom právoplatnosti rozhodnutia o vklade do katastra nehnuteľnosti. Je preto potrebné rozlíšiť vecnoprávne účinky kúpnej zmluvy kúpnej zmluvy, vznikajúce vkladom do katastra nehnuteľnosti od záväzkovoprávných – obligačných účinkov spočívajúcich v uzavretí zmluvy. Je zrejmé, že žalovaný v 2. rade je stále vedený ako vlastník nehnuteľnosti, uzavrel kúpnu zmluvu so žalovanou v 1. rade, ktorá bola zapísaná do katastra nehnuteľnosti ako jej výlučná vlastníčka.

Súdne rozhodnutie obsahom ktorého je zákaz nakladania s nehnuteľnosťou sa v zásade dotýka iba účinkov právneho úkonu, nie jeho vzniku. Nakladanie s nehnuteľnosťou sa prejaví až v čase účinnosti právneho úkonu. Na nadobudnutie vlastníckeho práva je potrebný vklad do katastra nehnuteľnosti. Pred povolením vkladu účinky právneho úkonu nenastanú. Z toho dôvodu zmluva, ktorej účinky nenastali, nemôže byť v rozpore so súdnym rozhodnutím ukladajúcim zákaz nakladania s nehnuteľnosťou.

22. Žalobkyňa podala odvolanie v časti náhrady trov konania. Rozsudok žiadala v napadnutej časti zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Nezdôvodnila, v čom videla nesprávnosť rozhodnutia v časti náhrady trov konania. Odvolanie podala vo veci samej, výrok o trovách konania je závislý na rozhodnutí vo veci samej. Žalobkyňa nebola úspešná v konaní pred súdom prvej inštancie, preto ju správne zaviazal zaplatiť úspešným žalovaným v 1.a v 2. rade náhradu trov konania v súlade s ustanovením § 262 ods.1, 2 CSP.

23. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací podľa ustanovení § 396 a § 262 ods. 1 CSP, úspešným žalovaným vzniklo právo na náhradu trov odvolacieho konania. O výške trov odvolacieho konania rozhodne podľa § 262 ods. 1 CSP súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov v senáte 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), to neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).